

Arbejdsgruppernes begrundelser

Indlæg fra Tunu og Avannersuaq

De skal fremlægge på deres eget sprog.

Vi ønsker, der skal være mere lighed i udviklingen. Forholdene i Avannersuaq og Tunu er forskellige, også med hensyn til de folkevalgtes vilkår. Der er stor forskel på de muligheder, der bliver tilbudt os. Vi ønsker, at bygdebestyrelserne får mere lige muligheder fra kommunerne, og får mere ansvar. I Tunu har man fået økonomisk råderum, som de selv kan styre, men denne mulighed eksisterer ikke mere i Avannersuaq efter kommunalreformen.

Med hensyn til erhvervslivet er der nogle indhandlingssteder, der er åbne i nogle år, og det burde kunne rettes op på en fleksibel måde, vort land er jo meget stort. Det varierer, hvornår vore ressourcer kommer, og vi ønsker en styreform, der passer bedre til Grønland. Vi er dårlige til at udnytte nye produkter. Man anser sælspæk som forurenende under (..qaattarnerata..?). Der er god fremgang i Norge. Fabrikken kan ikke følge med i produktionen af sælspæk. Vi burde benytte os af muligheden.

Produktionsanlæggene i bygderne lukkes og stopper i takt med, at fangstdyrene forsvinder. Udgifterne stiger. Hvis vi skal reducere dem, skal vi finde muligheder for de forskellige produkter, med varierende produkter. Nogle har endda været lukket i flere år. For eksempel AGF's gamle indhandlingssted.

Under debatten om sundhedsvæsenet, blev det nævnt, at det skal servicere befolkningen mere fleksibelt. Her tænkes der på de til tider dårlige vilkår i bygderne. Vi håber, at det bliver bedre i de kommende år.

Det er nødvendigt, at socialarbejderne servicerer befolkningen bedre. Det bliver praktiseret hvor som helst med arbejdet med folk på det sociale område.

Vi har diskurreret veje og forbrændingsanlæg. Vi må arbejde med hensyntagen til miljøet. Det er nødvendigt med gode anlæg i bygderne, der ikke forurener. Bedre veje.

Med hensyn til undervisning, har vi behov for gavnlige Piareersarfiit. Vi anser dem for nødvendige i de mindre bygder, der har færre muligheder med hensyn til undervisning. NUIKI skal udbygges. Arbejdsløsheden i bygderne er frustrerende. Der er problemer med arbejdspladser og arbejdsmarked. På den baggrund er det nødvendigt, at vi får rådgivning. Kontorpersonalet skal dygtiggøres.

Selv om der er forskel på vores sprog har vi forstået hinanden, idet landet vi betræder, er det samme.

Indlæg fra Avannaa

Vores indlæg er på vegne af Uummannaq fjordkompleks og Upernavik området.

Målsætning fra fire mindre bosteder:

Vi har tre ønsker: Anløbskaj, byggeri af børneinstitutioner, anlæggelse af veje.

Der er dårlige kajanlæg, og der er dårlige kajer ved for lavt vand, og vi vil nævne, at det haster med prioriteringerne, at man anlægger kajer på dybere vand.

Med hensyn til byggeri af børneinstitutioner er det meget velkomment. Det er vigtigt i ens liv. Børneinstitutioner er vigtige fundamentet i et barns vej til voksenlivet, og det er et spørgsmål for vilkårene for dem, vi opdrager.

Vi ønsker, der er gode muligheder med hensyn til anlæggelse af veje og lossepladser.

Vores ønsker fra bygderne er følgende; på erhvervsområdet skal der udbygges nye produktionsanlæg. Nogle bygder har ingen fabrikker, og nogle fabrikker trænger til reovering, og andre skal udbygges. Det ønsker vi, at Naalakkersuisut lytter til. Bedre udnyttelse af fisk, fugle og andre fangsttyr på baggrund af begrænsninger. Udvikling af mulighederne.

Turisme

Det er meget værdifuldt. Der er ingen udvikling i nogen bygder. Det er nødvendigt med oplysning. Vi får jo ingen besøg af aktørerne.

Der bør være nye muligheder, og der er bjergrigt på vores steder, og Grønland bør tiltrække bjergbestigere. Der er muligheder for udvikling. Det kan være med til at løfte Grønlands økonomi med en samlet kampagne.

Det sociale område, sundhed og miljø.

Lossepladser, forbrændingsanlæg og renhed i bygderne for affald. Der er dårlige forbrændingsanlæg i bygderne, og der er åbne opbevaringssteder for affald, og de ryger alt efter vinden, og affald flyver rundt alle steder hen. Vi opfordrer til, at der sker udvikling på affaldshåndtering.

Behandling af børns tænder.

Vi savner undersøgelser af børnenes tandtilstand. Vi opfordrer til, at Steen Lyngé følger seriøst med.

Det er frustrerende, at der ikke er sundhedsstation i Kullorsuaq. Man skal huske på de mange steder, der ikke har sundhedsstation.

Faglært arbejdskraft. Boliger til de faglærte. Med bedre struktur. Vi ved alle, at vi oplever mangel på uddannede lærere. De vælger jo også byerne. Hvorfor er det sådan, og hvad er det, der skal rettes op på? Blandt andet tiltrækning til vores steder. Vores bygd der har muligheder for aktiviteter, som kan udsættes for dårlig kampagne. Vi mangler kampagner og det er det, der ønskes.

Uddannelse og arbejdsmarked

En fabrik, der kan tilbyde arbejde året rundt. Med hensyn til arbejdsløshed, er det måske vilkår, når man kommer fra by til by for at arbejde, og de er dyrere end de tilkaldte. De fastboende skal prioriteres først. Man bliver misundelig, når man hører i radioen, at der er mangel på arbejdskraft. Hvorfor søger bygdebeboerne ikke til disse arbejdspladser? Det kan udnyttes bedre. Der er mangel på oplysninger om det at have arbejde.

Der er mangel på uddannede lærere, man burde opfordre dem bedre eller lave kampagner via reklamer. NUIKI skal spredes, og det er godt. Vi ønsker, at det udbygges og spredes, og vi ønsker, at det bruges i bygderne ved at sprede det.

Vi ønsker, at der bygges butikker i Naajaat og Nutaarmiut, der ikke har butikker. Vi er ikke i tvivl om, at vi kan være med til at løfte Landskassen.

Arbejdsgruppen Disko

Målsætninger fra de mindre bosteder:

Der skal være målrettet og klart mål med bygdebestyrelser, give dem ansvar, idet de ikke har ret til at vedtage noget. Vi burde kunne afsætte penge til arbejdsmarkedet.

Koordineret struktur, med børneinstitutioner, servicehuse og indhandlingssteder. Når råvarerne bliver flere, skal man ikke bare sende dem til udlandet, men forarbejde dem i Grønland således eksporten bliver større.

Når man er sejlede og er fanger, er det nødvendigt med et opvarmet værksted. Der er få muligheder, når man får motorskader. Det er nødvendigt med et værksted for både. Motoren er den vigtigste for vores erhverv som fangere og fiskere.

Bedre udnyttelse af Grønlands ressourcer.

Udnyttelse af kvan, havkat og tang. Med udnyttelse af vore efterkommeres ressourcer. Vi eksporterer fra andre lande. Torskerogn. Skal vi bare smide ud, som vi har i Grønland? Vi har masser af torsk, og der er meget rogn. Når man åbner for mulighederne kommer pengene tilbage.

Turisme

De kommer med planlægning til de større byer. Hvis de kom med planlægning til bygderne, ville det gavne de dygtige kunsthåndværkere. Turisme er nødvendig. Kom med muligheder. Byg overnatningsmuligheder. Man kan tage dem med ud at sejle, lade dem bo hos familier i bygderne og præsentere dem for vores kost.

Vi burde tænke over at indføre koncessioner til erhvervet til Grønland. Vi nævner de 25 millioner som små beløb i Grønland. Man burde tage seriøse initiativer.

Sociale anliggender, sundhed og miljø

Affaldspladser og forbrændingsanlæg. Lossepladser, og der tales om 174 millioner fra initiativtagerne. Man bør fortsat arbejde mere vedvarende for at skaffe små affaldstønder.

Der skal mere oplysninger om de sociale anliggender. Vi kræver en mere klar ældrepolitik. Når man taler om de ældre, tager man udgangspunkt i de ældre i byerne. De har problemer med boliger og andre i bygderne.

Affald

Fjern alle metalskrot, gamle køleskabe, der kan give store problemer med freon.

De ældre ønsker ikke at blive gamle ved at flytte fra deres bygd. Jeg vil blive gammel i fred.

Lærere, der underviser ved hjælp af computere. De ville undgå at sakke bagud uden for meget engelsk undervisning.

Boligtilbud til lærere, der er kun et hus til rådighed. Der er ingen boliger til dem. Bring boligforholdene i orden.

Muligheder for at sende omsorgssvigtede børn til bygderne. Bygderne kan deltage i arbejdet med arbejdskraft. De er gode til at samarbejde. De kan opholde sig i bygderne i et år. Til gavn for dem.

Arbejdsgruppen Qeqqa

Målsætninger i de mindre bosteder:

Qeqqata Kommunia bruger konto 18, hvor de seks bygder deler op til 200.000 kroner. I Sermersooq kommunea benyttes paragraf 54 med udgangspunkt i indbyggertallet i bygderne. Vi har talt sammen om forskellige ting.

Konto 18 for midterste egne

Paragraf 54 for de sydligere egne.

Deri var vi lidt uenige, til de mindre beboede konto 18, med hensyn til at beslutning om med udgangspunkt i indbyggertallet, nogle var uenige. Vi var ikke enige. Derfor blev kommunens ønsker ikke støttet. Idet det resulterer i forskelsbehandling. Giv ansvar til bygdebestyrelserne, og det er det, der ønskes. Der er større ønsker i de større bygder. De vil gerne have mere ansvar, og det er der ikke noget mærkeligt ved. Større viden resulterer også i større ansvar.

Man kan arrangere kurser i bygderne væk fra byerne, for eksempler ombord på kyst passagerskibe. Kurserne kan vare længe. Skal budgettet bruges ved de større bygder med hensyn til seminarer? Hvis de blev arrangeret i bygderne kunne vi følge mere med.

Erhverv og levende ressourcer

Bedre indhandlingssteder, og man bør tage initiativer for at omdanne dem til produktionsanlæg. Der kan blive efterspørgsel af færdigvarer med hensyn til forskellige produkter af Grønlands ressourcer.

Turister som erhvervsmæssig ressource.

Mere klare strukturer.

Udnyttelse af råstoffer

Der er målsætning for, at man også af hensyn til bygderne, fortsat støtter den godt.

Sociale anliggender, sundhed og miljø

Der er ønsker om, Naalakkersuisoq for sociale anliggender kommer på studierejse til bygder for at kigge på bygdebeboernes sociale forhold. Med hensyn til sundhed vil det fortsat være et ønske fra medarbejderne at få oftere besøg fra sundhedsvæsenet. Det er frustrerende, at der ikke er stillinger ved sundhedsvæsenet i bygderne. Derfor bør der satses og tilstræbes efter at få det i orden.

Med hensyn til forbrændingsanlæg i bygderne, er det godt i Qeqqa. Metalskrot og glas bliver smidt samlet. Sorteringsmaskiner er en lettelse. Det kan have spredt sig til resten af landet.

Energiforsyning med vedvarende energi fra naturen. Solenergi. Start forsøg i bygderne med energi fra vandstrøm.

Uddannelse og arbejdsmarked

Der bør være mere tilsyn med systemet med elever, der tager til byerne fra bygderne for at gå i skole. Efter folkeskolen tager eleverne til kollegieophold, og der er alt for mange, der bare tager hjem igen.

Der burde være mere besøg til dem af rådgivere. Produktion i bygderne, der ikke er så besværlig. KNT.

Arbejdsgruppen Kujataa

Vi vil have mere ansvar og endnu flere penge. Således kan vi sørge for renoveringsopgaver såsom veje og broer.

Der er kun trafik med helikoptere, og det er besværligt at leje kystpassagerskibe. Hvis man skal til tandlæge skal man selv sørge for transporten. Targa'erne er meget dyre.

Forsyningsskibene burde kunne tage passagerer med. Air Greenlands priser er alt for dyre. De kan ikke tage passagerer med, når de transporterer gas. Under turistsæsonen kan skibe komme, men guiderne er ikke hjemmehørende. Hvis guiderne var hjemmehørende kunne de fortælle om vores grundlæggende historie, hvis man holdt kurser for dem.

Levende ressourcer

Der kan arrangeres oplysninger om andelsejerskaber som aps. Der er gode muligheder for grøntsager og hønselhold og lignende. I Island kan man producere selv små ting. Udvikling med henblik på bedre udnyttelse af produktionsanlæg og af hensyn til beskæftigelse. Mange bygder har produktionsanlæg, der har været lukket i mange år.

Sociale anliggender, sundhed og miljø

Gratis bad i servicehusene. Da der blev konstateret tb i Sydgrønland, blev bad i servicehusene gratis. Det blev en succes. Nu er der igen brugerbetaling. Det er dyrt at gå til bad. Bad koster 25 kroner pr. dag. 15 kroner for børn og 100 kroner for familier. Så kom der tb igen. Der skal bygges servicehuse, mini haller, og et servicehus med stort lokale, hvor man kan dyrke sport.

Affald/forbrændingsanlæg

Der er forbrændingsanlæg flere steder, der ikke benytte og som er for dårlige. Man kunne skabe beskæftigelse i bygderne ved at fjerne metalskrot.

Der holdes ellers kurser, og hvis man skulle fjerne disse er der ingen redskaber i kommunen.

Der bør være bedre service i sundhedsvæsenet. Hvis man skærer sig alvorligt i nogle bygder, kan man først blive undersøgt om mandagen. Hvis man skal til lægekonsultation i byen skal man først betale for benzinen. Mange med kroniske smerter bliver ikke undersøgt ordentligt. I tilfælde af kræft bliver det konstateret meget senere.

Nogle rejsende lærere, der tager til fåreholderstederne er gode. Der bør være mere lige forhold, og konerne til fåreholderne underviser, selv om de ikke er lærere.

Produktion af fiskeredskaber såsom garn, langliner, der produceres som halvfabrikater, der vil kunne reducere arbejdsløsheden.